

НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ І РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ромаш Д. В.,

здобувач вищої освіти ОС Бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

Науковий керівник: Єгорова О.В., к.е.н., доцент

Отримання прибутку й висока рентабельність є головною метою підприємницької діяльності. Питання самоокупності та самофінансування підприємств завжди перебувають у центрі уваги бізнесу, а в сучасних умовах розвитку економіки України стають ще більш актуальними. Необхідний розмір отриманого прибутку відіграє важливу роль як для самого підприємства, так і для держави загалом, адже зміцнює державний бюджет. Тож питання аналізу фінансових результатів є вкрай важливим та актуальним.

Метою аналізу фінансових результатів і рентабельності основної діяльності є вивчення прибутків (збитків) і відносних показників прибутковості, визначення впливу факторів їх формування (доходів і витрат), виявлення резервів підвищення ефективності та забезпечення стабільності основного виду діяльності підприємства. [3]

Перш, за все, визначимо відмінності між завданнями та напрямками аналізу. Завдання деталізують головну мету аналізу фінансових результатів, а напрями характеризують спрямованість аналізу, визначають об'єкти аналізу.

Щодо напрямів аналізу фінансових результатів підприємства у науковому середовищі відсутній консенсус, різні науковці мають різні підходи.

Так, Г.В.Савицька [4] виділяє такі напрями аналізу фінансових результатів:

1. Дослідження зміни прибутку і рентабельності протягом певного періоду.
2. Виявлення впливів окремих чинників на величину прибутку та рівень рентабельності.

3. Оцінка можливих резервів зростання прибутку і рентабельності.

Ю.С. Цал-Цалко [5] визначає наступні напрями аналізу:

1. Аналіз створення фінансових результатів.
2. Аналіз впливу чинників на фінансові результати.
3. Аналіз розподілу чистого прибутку.

За результатами узагальнення різних підходів з цього питання, ми виокремили напрями, які, на нашу думку, є найбільш важливими для ефективного аналізу фінансових результатів основної діяльності:

1. Оцінка доходів та витрат, які формують фінансові результати.
2. Аналіз фінансових результатів від основної діяльності;
3. Дослідження показників рентабельності.

Окремо хочемо звернути увагу, що оскільки прибуток від основної діяльності є основою чистого прибутку підприємства, необхідно окремо аналізувати фінансові результати від основної діяльності та чинники, які вплинули на зміну величини прибутку від основної діяльності.

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2022 р.)*

Проводячи аналіз фінансових результатів, будь-який суб'єкт господарювання ставить перед собою певні завдання. Серед таких завдань можемо виокремити: дослідження можливостей одержання прибутку, відповідно до умов ринку та наявних ресурсів підприємства; контроль за створенням прибутку та його динамікою; визначення внутрішніх та зовнішніх чинників, які можуть впливати на фінансові результати; виявлення готовності підприємств щодо збільшення прибутку та рентабельності. Кінцевим завданням аналізу фінансових результатів діяльності підприємства є розробка рекомендацій для збільшення прибутку або, за наявності збитку принаймні вихід на рівень беззбитковості. [2, с. 47]

Також зазначимо, що важливо проводити аналіз динаміки та структури фінансових результатів не лише за звітний період, а й за декілька років, це дозволяє виявити загальні напрями розвитку підприємства, наприклад зростання чи спад; та чинники, які спричинили таку тенденцію.

Окремо слід виділяти аналіз показників рентабельності. Підприємство вважається рентабельним, якщо доходи, які були отримані за певний період покривають витрати підприємства за цей період та забезпечують прибуток, який вважається достатнім для повного функціонування підприємства. [1]

Рентабельність основної діяльності дає можливість визначити скільки копійок прибутку формує 1 гривню витрат виробничої собівартості. Основними завданнями аналізу рентабельності основної діяльності, на нашу думку, є дослідження того наскільки ефективною була основна діяльність за звітний період та дослідження змін рентабельності впродовж визначеного періоду.

Отже, можемо зробити висновки, що для ефективного функціонування підприємства необхідно постійно проводити аналіз фінансових результатів та рентабельності основної діяльності підприємства та за вище виокремленими завданнями таких досліджень.

Список використаних джерел

1. Глушко А., Грачова А. Методичні засади аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2019. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7106> (дата звернення 08.11.2022)

2. Дзендзель С. Завдання аналізу фінансових результатів. *Матеріали VII Всеукраїнська студентська науково-технічна конференція «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання»*: зб. тез доп. всеукр. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 24-25 квітня. 2014 р. Тернопіль, 2014. С. 47.

3. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1260>.

4. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник 3-тє вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2007. 668 с.

5. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 566 с.